

Gevangenissen: de crisis is compleet!

Nieuws dinsdag 2 april 2024

In vorige editie van Tribune berichtten we over de agressie die de overbevolking met zich meebrengt. Helaas is vandaag de crisis compleet. Begin maart 2024 was de bevolking gestegen tot 12.400 gedetineerden, terwijl er plaats is voor 10.700. Liefst 250 mensen sliepen op een matras die in een overvolle cel nog eens extra bij op de grond gesmeten werd, naast het toilet of met het hoofd tegen een deur die dikwijls open en dicht moet. Daarmee is de malaise enorm. Cellen voor vier personen mensen waar er acht moeten in overleven! Tekort aan kledij, lakens, toiletpapier, keukens die de grote hoeveelheid te voeden monden niet aankunnen en natuurlijk al het extra werk dat dit allemaal met zich meebrengt. Het personeel was en is dit terecht en al zeer lang meer dan beu.

Poort dicht

Hierop hebben personeelsleden in verscheidene inrichtingen met een arresthuisfunctie tijdens personeelsvergaderingen met de vakbonden unaniem besloten om geen inkomende gedetineerden meer te aanvaarden. Poort dicht, vol is vol.

Het begon op zaterdag 2 maart in de gevangenissen van Antwerpen en Hasselt, en heeft zich daarna uitgebreid tot Gent, Oudenaarde, Ieper, Mechelen, Turnhout en Leuven Hulp.

Paniek bij de overheid was het gevolg en ieders telefoon stond roodgloeiend. Eerst en vooral hebben we duidelijk moeten maken dat dit een actie van het personeel was die door de vakbonden erkend en ondersteund werd... Geen klassieke vakbondsactie dus, maar toch een vakbondsactie.

De overheid kreeg op dat ogenblik vanuit diverse hoeken te horen dat ze nu maar eens met oplossingen op (zeer) korte termijn moest komen, want het voor zich uit schuiven van ingrepen had zijn limiet overschreden. Het was voor de minister en zijn kabinet alle hens aan dek want er kwam natuurlijk druk van de magistraten, die hun aanhoudingen niet meer kwijt konden binnen hun gerechtelijke arrondissement. Na ook nog een nationale stakingsaanzegging, kwam men na een paar dagen met twee voorstellen.

1. Het verlengd penitentiair verlof (VPV): gedetineerden (uitgezonderd seksueel delinquenten, terroristen, en gevaarlijke profielen) met maximum 10 jaar celstraf en die in aanmerking komen om van dit verlof gebruik te maken zouden, na een eerste positief kort verlof, de gevangenis kunnen verlaten voor 1 maand. Na deze maand moeten deze mensen voor 1 maand terug de cel in. De minister was ervan overtuigd dat dit op zeer korte termijn een verschil van 300 plaatsen zou kunnen maken, en op langere termijn zelfs tot 1.000 plaatsen.

2. Geïnterneerden die vanuit de gevangenis in het reguliere zorgcircuit of in een FPC geplaatst worden, zijn 'niet meer welkom' in de gevangenis... de poort is dicht voor hen. Eens buiten, niet meer terug naar de gevangenis als ze bv. weigeren hun therapie te volgen of andere problemen veroorzaken in de psychiatrische instelling. Deze maatregel heeft vooral een signaalfunctie, dat geïnterneerden niet thuishoren in een

gevangenis en de gevangenis hen ook niet meer zal opnemen. Een cijfer kon men hierop op moment van onderhandelen niet kleven, maar alle beetjes helpen, nietwaar?

Staking

Onze bedenking bij de voorgestelde maatregelen was dat deze geen 'pauze' betekenen op de uitvoering van korte straffen en evenmin een re-activatie van de maatregel Voorwaardelijke Invrijheidsstelling Overbevolking met zich meedroegen. In combinatie met het ontbreken van elektronisch toezicht als autonome (korte) straf of als modaliteit voor voorwaardelijke invrijheidsstelling een jaar voor het strafeinde, betekende dit dat er geen structurele maatregelen genomen werden om het totaal van 1.700 gedetineerden teveel weg te werken. Too little dus en zeker en vast too late!

De maatregelen werden voorgelegd aan de achterban, die net als wij van oordeel was dat het VPV een maatregel kon zijn die het verschil betekende tussen werken met matrassen op de grond of niet. Om die reden werd beslist de stakingsaanzegging te activeren en op 15 maart gedurende 24-uren te staken in alle Belgische gevangenissen.

Omdat men de maatregelen een kans wilde geven en men de actie 'de poort is toe' niet als excuus wilde zien gebruikt worden voor het mislukken, was men in de inrichtingen waar de poort gesloten was wel bereid om deze op een kier te zetten voor inkomende gedetineerden uit het eigen gerechtelijke arrondissement. Op 15 maart, dag van de nationale staking werd een eerste evaluatie gemaakt van de maatregel VPV om te beoordelen of acties (andere, nieuwe) terug aan de orde waren.

Wordt ongetwijfeld vervolgd!

Jef Taks, Robby De Kaey